

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k.
" pol leta 4 " — " "
" četrť " 2 " 20 "

Po pošti:
za vse leto 10 g. — k.
" pol leta 5 " — " "
" četrť " 2 " 60 "

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:

Za navadno trisopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat,
5 " " " " 2krat,
4 " " " " 3krat.
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štempelj) za 80 kr.

Vredništvo in opravništvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

Resna volja.

1. septembra 1790 je v francoski „assablée constituante“ dr. Guillotin, iznajdnik po njem imenovanega in kasneje toliko rabljenega morivnega orožja zbranim Francozom kazal svoj izdelek in jim ga pohvalil ter priporočal s sledečimi besedami: „S svojo mašino Vam glave odsekam, da sami ne bodete vedeli kedaj, in sicer tako da ne bodete čutili nobene bolečine.“ Na to klasično priporočanje smo se že tolikokrat spomnili, kader smo slišali naše menjajoče se državnike, ko so vabili nezadovoljne narode v državni zbor. Naši državniki res niso tako odkritosrčni, kakor je bil Francoz dr. Guillotin, oni sicer ne rekó, da bodo narodom in deželam brez bolečin glave odrezali, a v bistvu stvar ostane ista, gg. državniki vedno ponavljajo staro melodijo: „Samo položite glavo na ploč državnega zbora, drugo bomo že mi opravili, ne bojte se!“

Posebno pogosto in v vseh mogočih oblikah se je zadnje čase ponavljalo to vabilo v državni zbor, zlasti nasproti značajnim Čehom. Proti temu ni nič ugovarjati. Vsakdo, torej menda tudi naša vlada vé, kje jo črevelj tišči. Ugovarjati in sicer z vso odločnostjo pak moramo ugovarjati proti razlogom, ktere vlada vodi v boj, da bi Čeha spravila z njih zgodovinskega stališča. Vlado zastopnik Mensdorf je rekel v zadnji seji deželnega zbora českega med drugimi: „Vlada ima najodkritosrčnejšo željo biti pravična vsem narodom, ozir jemati na vse njih pravične tirjatve.“ Lepo govorjeno, in med narodi se tudi ne manjka ščinkovcev, ki se vsedejo na ta vodeno kuhani lim. Ko bi vlada bila včeraj svoja posla nastopila, bi tudi mi nič ne rekli proti taki obljubi. Rekli bi: „Lepo to od vlade, čakajmo torej, kaj bode storila.“ A sedanja vlada ni od včeraj. Njene obljube niso nove. Ko so se štirsko-slovenski poslanci predstavljali ministru Stremayru, je tudi ta odpadnik od ustavoverne stranke govoril našim poslancem: „Bodite prepričani, da ima vlada resno voljo, na tanko izvrševati vse postave, ki se tičejo ravnopravnosti.“ Zastonj smo čakali dejanj, ki bi to obljubo potrdila; zdaj pa, ko se vlada predrzne javno izreči, da ima resno voljo biti pravična v s e m,

torej tudi slovenskemu narodu, moramo se oglasiti in izreči: Bratje Čehi, ne verujte! Vlada nima resne volje biti pravična vsem; nam vsaj ni bila, niti v najmanji stvari. Leta in leta se že pritožujemo, prosimo in dokazujemo. Vse ostaja pri starem. Kakor je bilo pod Schmerlingom, tako je ostalo pod Giskro, in Potocki-Stremayr so zvesto ohranili prejšnje naredbe. Niti trohice ni pokazati, da bi bila sedanja vlada Slovincem kje kaj zlajšala. Giskrini okrajni glavarji se posmehujejo Slovincem, vlada ni odpravila nobenega. Nemški sodnijski in politični uradniki se nam z nova pošiljajo v deželo, stari gospodarijo po stari obsojeni navadi. Šola se nemci kakor nekda, v Novomestu nam je ravno Stremayr ne razpisovaje nobene službe poslal samo nemške ali nemškutarke gimnazijske profesorje. Spomenica mariborskih slov. profesorjev je šla med papirje ministerske cajne in pri prijemnem izpitu v Mariboru je iz slovenskih šol došle učence izpraševal iz jezikov nov učitelj, ki ne zna niti besedice slovenski. Kamor koli se ozremo po slovenski domovini, moramo s tužnim srcem opazovati, da se nam danes na nobeni strani ni zasukalo na bolje in da vlada vse prejšnje napake brani in obdržuje s stanovitnostjo, ki bi bila boljše stvari vredna.

V deželnem zboru štirskem se je c. kr. namestnik predrznil našim poslancem odgovarjati: „Meni ni znan noben slučaj, kjer bi se Slovincem krivica godila“; šel je tako daleč, da je javno hvalil, kar so grajali slovenski poslanci — vodjo celjske gimnazije. In vlada je svojo resno voljo pokazala s tem, da Kübecka kakor Konrada še zdaj vidimo na mestih, kjer se opravičenim slovenskim tirjativam posmehujeta s tisto resno voljo, s katero se nam vlada posmehuje s svojimi obljubami. Naj se vsi kazenski paragrafi postavijo po koncu: Vlada nima najmanje volje biti pravična Slovincem. Dejanja tako učé in: po dejanjih jih bodete spoznali! Besede so le besede in mi jim brez dejanj ne verujemo. —

Pa naj bi tudi to še šlo. Vlada ima pravico staviti sebe in svoje namene na sum. Vsakdo je prvi varuh svoje časti. Zdi pa se nam, da že presega vse meje ustavnosti, ako vlada vedno in povsod vtika vzvišeno

osebo vladarjevo. Namestnik Mensdorf v Pragi je zopet enkrat rekel: „Vladarja bi silili, da bi svojo lastno besedo oporekel, ko bi mu ministri nasvetovali, naj Čehom ustreže na drugi nego na ustavni poti.“ Obširno bi govorili o tej stvari, ko bi ne bila predelikatna. Eno vprašanje pa si vendar moramo dovoliti. Od leta 1860 se je v vseh prestolnih govorih ponavljalo zagotovilo, da morajo biti vsi narodi v državi enakopravni. Cesar je izvršenje tega obljubila prepuščal svojim vladam. Kaj so vlade, kaj je posebno sedanja vlada storila, da bi se bila rešila cesarjeva beseda? Kje je tolikokrat obljubljena ravnopravnost? Kdo je v prvi vrsti kriv, da je toliko cesarjevih obljub — še vedno le obljuba?

Ako hoče vlada, da narodi položé svoje vratove pod ploč državnega zbora, mora priti ne le z besedami, kterim po večletnih skušnjah ne more nobeden verovati, priti mora z dejanji, in potem še ne položimo glave na ploč; za življenje se bomo borili: **to je naša resna volja!**

C. kr. okraj. glavar Logaški v Planini.

Mnogokrat že je g. Ogrinc figuriral v časopisih, večkrat sem ga bičal v „Slov. Narodu“. Pa on tako zaničljivo in očitno s hudobnim namenom tepta svete pravice ljudstva, med kterim živi, on se za take reči v svoji bistroumnosti in modrosti še ne zmeni, kajti on je c. kr. okraj. glavar Logaški v Planini, in to seveda je že velika glava, to opravičuje marsikaj.

Da naš glavar sploh slov. časopisov ne čita, to sem že zdavnej vedel, kar je on sam pri neki priložnosti rekel, da on slov. „cajteng“ ne bere, da pa ima že take ljudi, ki mu bodo na nos nanesti, če bo kaj preostro pisanega, in da bo že vedel dotičnega zgrabiti. S tem me je morebiti hotel vstrašiti, da bi s živimi barvami ne risal napačnosti, ktere se godijo pod njegovim birokratiškim žezlom; a bogme, tega se ne bojim če tudi nisem še nosil imena „okrajni paša“, in z drugimi vred nisem vreden, da bi pogledal v okrajnega hetmana pobešene oči: roka moja bo zmirom pripravljena, tacemu možu, kakor je naš glavar, v časo-

Listek.

Jezikoslovna razmišljanja.

IV. Glas r v slovenščini.

(Konec.)

Glas r najdemo nadalje v imenih tistega orodja, s kterim se stvari drobe. Takšno orodje je: brana, britva, brus, srp, škarnje, kramp, krevelj, krempel, krampež¹⁾ (morebiti tudi parkelj?), ralo, drog, kračun (staroslovenski krač pugna, radix kra seccare Mikl.) prača, terača, porat, rikelj (die hechel), krčalo, žrebelj, krlež in pregelj (dva posebna žrebla pri vozu), žrne ali žrve (handmühle), krtača, rog in rivec (die wühlenden rujoča), okrak (die kneipende Krebssechere)²⁾

¹⁾ „Pojdi nama belce kovat,
Naprej obračaj krampeže,
Da naj Turci ne zasledijo.“

Narod. pes. Pis.

²⁾ „Od mušice jušice
Od kebarca rebarca
Od raka okrača.“

Narod. pes. Pis.

šker (überhaupt ein werkzeug od tod škerni les werkholz), rušilo (schürhacken), rasohe (heugabel), burklje, grebljica, čer (steinspitze od tod črtati, črka, črta, črtalo), tukaj sem bi se brž ko ne uvrstiti dala rja (der zerfressende rost).

Vse to orodje mora biti trdo in oestro, zato je glas r tudi zaznamovatelj lastnosti trdine in ojstrine. Razen že navedenih trdih in ojstrih stvari tukaj samo še te-le uvrstim, ki se v predstojećem uvrstene ne nahajajo: rt, kremen, rozga (der stachelige stengel von kürbisgewächsen, brombeeren itd.) hrğa, grča, kvrga, rása (aerenspitze), bor, brinje (nadelholz), relih (lärche), ražen in še več drugih.

Drobe se stvari v ratu (od tod ratišče, lanzenstiel, rantišče sensenstiel, ranta lange stange, recelj) v harcih (kampf), v borbah, v hrvanji in ravsanji. Zavolj tega najdemo glas r kot zaznamovatelja lastnostih: hrabrosti, krpkoče, čvrstoče, brihtnosti, brhkoče, krotosti (kroto v starej slovenščini valde), v imenih bojnih bogov: Ares, Mars, Perkun, in v imenih orijašev (raz-orjašev), ortakov, stramorov (riesen), šermirov (fechter), in enakih hrustov, ki se radi borijo, ravsajo in prepirajo. Mislim, da ne bo napak, če sem postavim tudi

rabeljne in briče. Tudi v: rama glas r jakost zaznamuje, rameno znači po Kopitarju valde, v starej slovenščini po Mikl. impetuusus, vehemens, celer.

V imenih narodov kakor: Grk, Rimljan, German, Rus, Hrvat, Srb, itd. pomeni glas r večidel ratobornost in hrabrost. Iz tega se da tudi glas r v imenih vetrov: burja, garbin in krivec tolmačiti.

V imenih divje zverine (verl=ferox, tedaj zver-l) ina veissende raubthiere) pomeni glas r roparstvo, take roparske zverine so: ris, bars (panther), oroslan, orel, kragulj, tur, brkasti ser (adlergeier). Pa tudi v imenih tistih živali, ki grizejo, ščipljejo in bodejo, najdemo glas r, take živali so: brencelj, trot, rak, krželj, — nadalje, ki rujejo, razkapajo in kljujejo: krt, prešič, mrjasec, žrebec, irt (nusshäher), — nadalje, ki so požrešne, ki škrtajo in mrvijo: mravlja, mramor, hrošč, breber, kržek (hamster).

Kot posebno podkrepljenje moje misli, da glas r res nekaj drobnega pomeni, vidim konečno tudi v tem, da se ta glas nahaja v imenih tistih lastnostih, ki jih vse relativno ali absolutno drobne stvari na sebi imajo; te lastnosti so, da se dajo brojiti (sem spadajo konč-

pisih grajati njegovo odljudno vedenje do slovenskega naroda.

Da tedaj g. Ogrinc časopisov ne čita razen „Laib. Zeitg.“, kajti ta je njegov koran, in da nobena še tako ostra hiba njegove debele kože ne predere, to sem dobro vedel, ga zaradi tega tudi bičal nisem; a mislil sem si, da bo vsaj sl. vlada, koja ima pri vsakej priložnosti dokaj vohunov in špiceljnov, o tem kaj zvedela, ako jej sploh bi še nič znano ne bilo; a vse zastonj, kakor je bilo, tako je še zdaj.

Plemeniti Eibysfeld je pustil na ogale ljublj. mesta nabijati „vaš jezik etc.“, prišli so ukazi, povelja, pretilo se jim je z discipl. preiskavo, vse je bob v steno, uradniki se še zmenijo ne za take stvari, ker jim je že znano, kaj taki ukazi pomenijo in kako se nespolnovanje kaznuje, vse je pri starem, na slovenske vloge se dajejo nemški odloki, razglase pošiljajo nemške in sploh pri vsaki priliki lahko spoznaš, če si tudi slep in gluh, da se z nekako posebno očitno strastjo in nagajivostjo v bran stavi pravičnim zahtevam slovenskega ljudstva.

Omenil sem v „Slov. Narodu“ že enkrat, da je tukajšno županstvo mnogokrat zahtevalo, naj mu okraj. glavarstvo dopisuje slovenski sklicevaje se na obstoječe postave in došle ukaze, in da je izreklo svoj ultimatum, ka nemških dopisov nikakor sprejemalo ne bo; pa ne pomaga nič, naš glavar je zmožen še drugih činov. Neki županiji, koja že dve leti neprenehoma tirja slovenske dopise in razglase, poslal je g. Ogrinc, kakor po navadi, nemšk razglas; obč. sluga položi izročeni mu razglas županstvu nazaj s tem, ka on nemški ne ume, in naj bi se mu pri glavarstvu preskrbel slovensk razglas, potem bo nemudoma ustregel. To je šlo glavarstvu nazaj; a c. kr. okraj. glavar Logaški v Planini se v svoji modrosti razardi, češ, kako si le obč. sluga upa takej osebi, tako bistrej glavi nasprotovati, in pošlje vse zopet nazaj z modrim pristavkom, s priljubljenim ukazom: „zur Amtshandlung gegen den Gem. Diener.“

Ali ni obč. sluga ravnal tako, kakor bi imel ravnati vsakteri, ki mu pride nemški odlok ali pisanje v roke; to mu veleva že zdrava pamet, za to ga opravičuje postava, došli ukazi, v tem ga brani cesarjeva beseda, to zna zahtevati vsled drž. osnov. postav, na ktere so c. kr. možje prisegli. Ali pa ne znači tako ravnanje okrajnega glavarja kazni vredno predrznost, ali se ne pravi to pravici v oči biti? Tukaj g. Konrad, imate priložnost, uresničiti svoje pretenje, tu se lahko prepričate, kako se spoštujejo Vaši ukazi, tu znate vsaki dan videti nemške odloke na slovenskih vlogah. Kdo tedaj laže, ko se v zbornicah mnozim interpelacijam odgovarja, da se povsod ustreza želji slov. ljudstva, da se uraduje slovenski?

Da se pa dežl. vlada vendar ne bo mogla izgovarjati, ka jej nikdar ni prišlo na znanje, da se slovenskemu jeziku krivica godi v uradnih in da okrajna

glavarstva kljubu vsem prošnjam in zahtevam še zmirom po stari navadi svojo nekdanjo mogočnost skazujejo, se se je te dni tukajšno županstvo v tej zadevi obrnilo v posebnej vlogi do c. kr. dežl. vlade, in sklicevaje na obstoječe postave in ukaze, kakor tudi na pismeno izrečene želje in težnje prosilo pomoči zoper take napačnosti in nagajivosti našega v tej zadevi obče znane okrj. glavarja.

Gospod Ogrinec je pri neki priložnosti rekel, naj se županstvo zaradi nemških odlokov in dopisov le pritoži pri dežl. vladi, on se bo že odgovoril in opravičil za svoje ravnanje. Radoveden sem jako, kakšne razloge ima vendar za svoje nepostavnosti; dobri in tehtni morajo biti, da bodo ovrgli vse dotične postave in ukaze, temeljiti morajo biti, da se predrzne z njimi v obraz biti zdravi pameti in naravni pravici. Vederemo.

Fr. R—n.

Dopisi.

Iz Ljubljane, 4. okt. [Izv. dop.] Kakor pri vsem, kar prične protinarodna stranka ni vspeha, tako tudi pri „vrtni in zelenjavni razstavi“ na strelišči. Udeležilo se je tako malo posestnikov, da mora vsaki vsaj eno darilo dobiti, ktero po tem takem nima posebne važnosti. Sicer bi pa tudi prostor ne zadostoval. Zastopani so pa protinarodni gospodje še dosti. Vidimo tu g. Lasnika čedno sadje, le škoda da nimajo listeki nemških barv, kakor neufchatelski sir, kterega v svojej štacuni razpostavlja. Gosp. Terpin je razstavil fižol, krompir, semena, buče, nektare lepe eksemplare, pa strašno lep turški poper. Ta mora biti hud in gotovo je človeku po njem bolj vroče, kakor če gre s Turnikom in Drehorjem na Dunaj. Gospa Chiades — menda navadni Čadež je dala 2 lepa bouquet-a, fižol itd. — Botanični vrtnar Rulitz se je tudi potrudil s sadjem, peso, bučami in zeljnatimi glavami. Zakaj pa pri sadji na liste ni vedel zapisati imen — se nikjer ni bralo. Ali — —? G. Dežman je napravil žabji nograd. Razpostavil je namreč „mahovnico“ (*Vaccinium oxycoccos*, Moosbeere), pri kateri imajo pojedino 3 lakirane žabe, in nam tako odkril prizor iz žabjega življenja, ki mora popolnoma enak biti našemu, kajti dve žabi se ravno napravljati na pot, vsaka culico, mahovnico pod pazduho, a tretja drži mahovnično jagodo s tako zvito pantomimo, da se ne ugane ali jo bo „počikala“ ali pa hoče „keglati“. Dr. Eisl ima „fajn“ fižol, sadje in celo grozdje, iz kterega bo pa toliko vina, kolikor iz njegove prusomanije koristi. Po Eisel-u pride Bajzele in potem stari kovač iz Šiške in stavi na razgled vsakovrstno sadje, tudi posušeno, vmes tudi Reinette pripravljene po svojem starem načinu. Ker je Dežman razpostavil žab, pogrešamo tu „leptodirusov, adelopsov“ itd., na primer v zanimivej situaciji pri črni kavi. G. Ehrfeld je razpostavil 2 bouquet-a iz prazne in pobarvane

slame, pa ni povedal če je ta slama na njegovem vrtu zrastle. Želeli bi bili, da bi bil mej ta 2 bouquet-a postavil še svoj zadnji „eingesendet“ iz „Tagblatta“. G. Malič je pri tej razstavi dokazoval, morebiti tudi dokazal, da na njegovem vrtu raste 75 baž jabelk in 33 baž hrušk. Gospodje pri hranilnici, pozor! Gosp. Janeschitz (sic!) ima posebno lepo suho sadje, kakoršno se ne vidi kjer bodi. Prav močno mu konkurira g. Anton Lokar iz Kočevja. Lepi so Treo-tovi židni izdelki, salate, redkev in Selerija Elize Doberletove v Trnovem pri kterej se lahko vidi da je „nomen omen“. Najbolj velikanski in posebno lepi so pridelki gosp. Terpinca, kar je le pri njegovem posestvu in umnem gospodarstvu mogoče, kmetijske družbe itd. Čudno pa je, da je iz celega Krakovega samo en konkurent (Franciška Gril) in vendar je celo Krakovo skozi in skozi vrt. Kar se tiče zelenjave, imamo lepšo razstavo vsaki tržni den, če je ravno ne prodajajo odborniki, okinčani z ustavovernimi šopki. Udeležili so se razstave še Homan iz Radoljce, Stabilimento agro-orticolo iz Vidma, vrtnar Ermacora, Mayer et Metz, Kastner, Gvaič, Schreiner z večjo ali manjšo srečo in pa Smuk iz Vrhnike, ki mora posebno srečo imeti pri ženskem spolu, ker če za poje: „Bod' moja — bom lešnikov dal“, in ponudi tako lepih lešnikov, mu gotovo ni treba dolge prošnje. Z dežele so posebno zanimive reči poslali Peršin iz Stočce, Pisjak iz Drašovneka, Vodé iz Dolskega (veliko lepih pridelkov). Kavčič iz Vipave in g. Jerič iz Dobovca 8 baž krompirja po Gülüchovej metodi pridelanega, koja je nenavadno plodanosna. Celó pri Ljubljani pridelano posebno kavo, je izstavila g. Amalia Ramm, kar nas je jako zanimalo. Veliko je baž in čudna imena se nahajajo, imena: „praesident“, „Kaiser Alexander von Russland“, „pa“, „Türkenbund“, „Valparaiso“, „telegraf“, „Kaisermütze“, „Yamswurz“, „Reinette“, „Calville“ itd. Še celo „Alexander der Grosse“ je tu, pa menda iz tiste dobe, ko je še platno prodajal. Cela sadna razstava se mi zdi, kakor če se Miklavžu nastavi in se drugi den za rano najde v jerbaščeku vsakovrstnega sadja, orehov, lešnikov, suhih češpelj in hrušk, samo s tem razločkom, da bi otroci čudno gledali, ko bi vmes dobili tudi kolarabe, ohrovt, buče, ali pa celo Kurnikove stole. —

Iz Ljubljane, 6. okt. [Izv. dop.] Izza kulis naše nemškutarke stranke iz dobrega vira čujem, da tam v zadnjem času niso prav srčno edini, kakor sicer. S „Tagblatom“ precejšno število nemškutarjev ni zadovoljno, ker v zdanji vojski čisto prusko politiko tira. Dežman, duša Tagblattova je vseskozi Prus. On je bil v kazini ondan nasvet storil, praznovati v tem društvu pruske zmage. Podpirali so ga drugi nemškutarški „voditelji“: Suppan, Kaltenecker itd. Vendar pri glasovanji je Dežman s svojim predlogom padel, ker naši birokratični „alte Krainer“ in kar je meščanstva pri tej klikki, vendar niso še ob vso pamet prišli. Tudi med nemškutarji zdaj ti poslednji spoznavajo, kam jih nemškutarstvo tira. Jaz sem popolnoma preverjen,

nice —bart, —krat, in —tero), brati, prebirati brnjati¹⁾ grabiti, trositi, razkropiti, z njimi se škrobotati, med njimi brčkati, one se dajo razprostirati, in v vrste in redove postavljati in retiti.

Takšen je fiziološki pomen glasa r v slovenski, in ravno takšen je tudi v vseh drugih indoevropskih jezikih. Jaz se nisem mogel na druge jezike ozirati, da to dokažem, zato mi manjka sredstev (slovarjev), posebno pa potrebnega časa; — pa tudi glede slovensčine same sem se moral z Murkom zadovoljiti, saj še zmerom čakamo na slovensko-nemški Wolfov slovar kakor Janez krstnik v puscavi na izveličarja, pa ga vendar ne pričakamo.

Kakor sem že s konca rekel, vzel sem samo korenice besede, pa — priznati moram — ni se mi posrečilo, vse logično po svojem pomenu uvrstiti. Popreko računajoč jih kakih pet na vsako stotino ni v predstoječej vrsti. Zakaj ne? — Zato ker jim pravega mesta nisem najti mogel. Zadovoljen sem pa, ka sem

jih od sto vsaj 95 logično razvrstil. Naravoslovec zapiral mi je večkrat pot, še večkrat mi je pa filozof zapenjal jezikovo telo. Kar se meni nefilozofu in nenaravoslovcu ni posrečilo, posrečiti se more drugemu. Sicer je pa celo predstoječe razvijanje pomembe glasa r prvi surovi pokus, in jaz želim, da bi se tudi kot taki sodil.

Glas r nahaja se v mnogih rastlinskih in živaljskih imenih. Dotične rastline in živali meni niso poznane, in zato tudi nisem mogel razsoditi, ktero lastnost glas r v njih imenih zastopa. Rastlinska in živaljska imena stavlja zavolj tega pa tudi največi kontingent v broj tistih pet odstotkov, ki se uvrstene ne nahajajo. Kljubu vsemu temu pa vendar ne morem drugače, nego si laskati, da sem fiziološki pomen glasa r saj v najglavnejih obrisih načrtal, in sicer pravilno in resnično načrtal.

Največa težava je vsakako s prvim glasom, celo pa z glasom, kterega je največ v koreninah našega jezika. Kadar bo n. pr. v besedi „krt“ ne samo pomemba glasa r ustanovljena, kateri pove, da je krt rujoča žival, ampak tudi pomemba glasov k in t, potem bo pojem „krt“ popolnoma razkrit, in sicer tisti prvotni

pojem, ki ga je oni o krtu imel, kateri je prvi ravno te tri glasove k+r+t skupaj vzel, ter iz njih krtu jegovo ime naredil. Zato prosim, naj naši jezikoslovci z razsodom o načinu mojega etimologiziranja dotle potrpe, dokler ne bom fiziologije vsaj četirih glasov ustanovil, kajti še le potem se bo moglo o vzpehu in o veljavnosti mojega načina etimologiziranja reči ali črno ali belo. Rad bi bil že pri glasu r, oziraje se na druge glasove, ki so z njim v zaznamovanje istega pojema v eno koreniko zvezani, kaj več v razjasnjenje tega pojema povedal pa opustil sem, dasiravno sem se težko premagal, mislé si: saj bo za to še priložnost, kadar do zadevnega glasa pridem.

Kar se metode tiče, ktero sem za glas r upotrebil, in ktere se bom tudi pri sledečih glasovih držal, moram tudi nekaj omeniti. Ta metoda ni dosta vredna, nespretna je, ona je samo za začetek; kadar bo pa enkrat fiziologija vseh glasov po tej metodi ustanovljena, in se bo potem logikon sestavljal, morala se bo druga metoda najti. Jaz mislim, da se bo logikon tako vréditi mogel, kakor je n. pr. Lorinzerjeva botanika vrejena.

K koncu še nekaj. Glasoviti jezikoslovci trdé, da

¹⁾ Sol če že sama imam
Moke pa že z brnjam.

Narod. pes.
Od brnjati pride morebiti branjevka, das spittelweib.
Pis.

da se bode dal marsikteri teh „starih Kranjcev“ za narod zopet pridobiti, kader pride popolno spoznanje, ka pelje nemškutarstvo v prusizem, in tirja narodno smrt Slovencev.

V Novemestu so baje samó tri dni prej vedeli, da jih vlada razveseli z realno gimnazijo in civilnimi profesorji. Novoimenovani novomeški direktor dr. Zindler je nam znan, ker je bil prej profesor v Ljubljani. On je rojen Čeh, studentje, ki so pod njim učili se, ga hvalijo, da svojo matematiko in fiziko precej dobro umé, á roden ni, a pripovedujejo, da si je prizadeval od svoje žene, rojene Ljubljančanke, slovenščine naučiti se. — Sicer je v Novemestu in v Kranji pre nagljena in brez priprav v poslednjem trenutji osnovana premenitev delo znanega Wretschko-ta, ki je v Novemestu hotel svoje osobne prijatelje hitro pod službeno streho deti, neprašaje za domačine. — Po njem je tudi njegov prijatelj prof. Horvath tako hitro avanziral (za direktorja pripravnišnice), mož, čigar slab talent vsi njegovi učenci, ki so se pod njim učili, spričujejo in ki je, sicer rojen Slovenec, veteranjak v narodnem oziru. — Lepo gre!

Iz Postojne 6. okt. [Izv. dop.] Denes dopoldne po 10 uri nastal je na severnem kraju našega trga, v tako zvanem starem Majlandu na še neznan način ogenj, ki je v malih minutah upepelil 25 gospodarjem pohištva vsa. Rešilo se je le malo, kajti naenkrat stalo je 25 hiš v plamenu, kterega je silna sapa gnala od strehe na streho. Gasiti skorej ni bilo mogoče, ker je manjkalo vode in se zaradi neprilicne lege ni moglo z gasilnicami blizo ognja. Škoda je velika, ker so imeli svoje pridelke že vse pospravljene in se nekterim še niso zacelile stare rane, ktere jim je pred nekoliko leti vsekala enaka nesreča.

Iz Radoljce, 3. okt. [Izv. dop.] Mnogokrat se je slišalo iz Ljubljane, kako silno nam je treba v središči Ljubljane političnega časnika in sicer dnevnika. Dokler tega ne bomo imeli, bomo le životarili in izobraženi ljudje si bodo naročevali le nemške liste. Koliko časa bomo še takega lista na škodo slovenskega naroda pogrešali? Mnogokrat se je že čulo o preselitvi „S. N.“ iz Maribora v Ljubljano. Ali to še sedaj ni mogoče? Naj bi že enkrat naši voditelji to reč v resen preudarek vzeli in se za to pogovorili; zdaj bi bil čas za kaj takega posebno ugoden. Naj bi se temu dopisu odprl prostor v spoštovani list.

Žandarmi pravijo, da nimajo dolžnosti lokalnega policijskega opravka preskrbovati in da to smejo le takrat storiti, kader so na pomoč klicani od kacega župana. Radovedni smo zvedeti, je li radoljški gospod župan naprosil žandarma, kteri je pretečeno nedeljo mlademu národnemu bukvozevu na javnej ulici na prsih visečo mu svetinjo vižmarskega tabora vzel? Kakor se sliši, se je svetinja oddala c. k. okr. glavarstvu; če je temu taka, je žandarm svoje instrukcije prestopil, ker je samostalno ravnal, kar storiti pravice ni imel.

en glas v drug glas prehaja. Tudi o glasu r so rekli, da časih prehaja v glas l tedaj v svoje navpično nasprotje. Jaz o tem prehajanji nisem nikdar prepričan bil, najmanje sem pa to denes, pa — ker so to sploh pripoznane jezikoslovne avtoritete rekly, sem to verjel; denes tega pa tudi ne verjamem več, ampak nasprotno trdim, da nikdar en glas v drugega ne prehaja. Kar prehaja, to ni glas ampak pojem. Drug pojem pa zahteva drug glas. Kvik je hripav, klik pa gladek, in zato stoji v kriku r, v kliku pa l, ne pa zato ker r v l, ali morebiti nazaj l v r prehajata. Ker so, kakor v tem slučaju neki pojemi po svoje naravi taki, da se iz ostrih v blažjeje, ali narobe: iz blagih v ostreje premené, in ker se ojstrina zmerom z glasom r, blagost pa z glasom l označi, zato se ta dva glasova navidezno med seboj čredita, in to čredenje bilo je, kar je jezikoslovce v izrek zapeljalo, da drug v drugega prehajata. Kar pa, da še enkrat rečem, ni res, res je le to, da se zadržaj pojema ali ostri, ali blaži. Isto razmerje, kakor med krik in klik, je tudi med kora (ra u h e rinde) in koža (b i e g s a m e haut). Sicer pa: docendo discimus.

Ferdo Kočevan.

Iz Leseo, 2. okt. [Izv. dop.] Prav imajo naši nasprotniki, ko trdijo, da mi Gorenjci želimo nemške šole, kajti naši raznovrstni uradniki, izvzemši gosp. okr. sodnika, so vsi nemčurji in germanizatorji z vsemi beriči, slugi, žandarmi, gozdnarji in gozdnarskimi hlapci, še celo marsikter učitelj, posebno če je zraven ob enem tudi poštar vred, tuli najraje v nemški rog. Ti ljudje nikjer na slovenskej zemlji tako s pridom ne germanizirajo, kakor pri nas na Gorenjskem, domača slovenska beseda velja le malo, zato se ti je pa tudi Radoljšca skoraj popolnoma ponemčila. Temu ponemčevanju pa so tujci pri železnici posebno pripomogli. Radoljšana je sram, ako se ti v kakej zadevi po nemški odrezati ne ume; kamor prideš, vse je le nemško, po gostilnicah slišiš več nemščine nego slovenščine. Pisatelj teh vrstic je bil zadnji čas na Jezeru v Malnarjevej gostilnici, kjer je slišal gozdnarje in montanistikarje se pogovarjati, da tukaj jim ni treba slovenščine se učiti, saj se tisti rad nemščine uči, kteri z nami opravek ima. Pri tacih razmerah ni čuda, da naš kmet želi, da bi se njegov otrok v nemščini izuril; kaj mu pomaga slovenščina, ker le nemščino sliši in jo razumeti mora; naš kmet je materijalen zraven pa tudi naroden; ako vidi, da po poti narodnosti svoj blagostan doseže, se ti ne bo nikdar izneveril; glejmo tedaj, da bodo uradniki in vsi drugi z našim kmetom v slovenščini poslovali, in národna zavest bo na Gorenjskem bolj bliščala nego drugod. To pa bi se posebno pospešilo s tem, da bi se napravile velike županije v smislu postave votirane v kranjskem deželnem zboru leta 1868 in od svitlega cesarja potrjene. Ko bi štele županije po najmanj 3000 duš, bi župan imel svojega pisarja, kteri bi slovenski uradoval, potem bi bili tudi c. k. uradi prisiljeni slovenski uradovati. Ozrimo se v tej zadevi na Notranjsko. Tam se že napredek kaže. Pa — čemu postave izvrševati, saj je dosti, da jih imamo na papirji; naš deželni odbor v tej zadevi v škodo narodne zavesti in ljudskega napredka v božjem strahu počiva. Leto se bliža koncu in ravno konec leta je za združenje občin in različnih razmer najbolj ugoden. Posamezni dogodki v našem kraju so glede vedno bolj razširajočega se germanizma pri nas posebno žalostni, tedaj naj bi se po moči domo- in rodoljubov preskrbelo, da se sedanji stan na boljši obrne.

Iz Vranske doline, 4. oktobra. [Izv. dop.] (Schönwetterjev a ljubezendo učitelj ev.) — Vranski okrajni zastop je v svoji seji 21. sušca t. l. odločil učiteljem tega okraja 200 fr. v podporo pri njih slabih dohodkih. Naročilo se je učiteljem, da imajo do 20. maja t. l. predložiti svoje prošnje in spise o dohodkih, o broji šolarjev, o posebnem učenju v sadje- in sviloreji, o telovadbi itd. — da se njim oziraje na delovanje primeren znesek odloči. — Okrajni odbor je to reč v presodbo izročil okr. šolsk. svetu in ta kuha, peče in mučka odmerjeno subvencijo na vse pretege že toliko mesecev in učitelji gledajo tej milosti nasproti kakor mladni vrabci lakotni z razpetimi kljuni. — G. Schönwetter, kakor se sam rad imenuje, sin „šolmestrov“ od sv. Trojice na goriškem, je v svoji veliki ljubezni do „šolmestrov“ nasvetoval in odločil, da se ima od te subvencije razdeliti le neki del, a ostali del porabiti za druge, pripetljive stroške v šolskih stvarih; odredil je šolski svet, da ima dobiti vsak učitelj enako po 40 £. — Prašamo pa, ali je to pravično, da se učiteljem odtrguje od njim namenjene podpore za postranske stroške?! — Sevé da, g. Schönwetter se lahko šaluje z učitelji, kajti njemu je tudi pečenka v usta zletela in misli, če je to njemu se zgodilo, da tedaj drugim vsem se tako godi. Dalje pa prašamo, ali je vse enako, ali se da učitelju temú toliko, kakor drugemu? — Ali se nima na okolščine gledati: kakšni so dohodki, kakšno je število šolarjev, tedaj koliki so opravi in slednjič, kakšno je podučenje raznih predmetov morebiti tudi neobligatnih! — Znano nam je, da je na Vranskem kacijh 210 šolarjev in n. pr. v Gomilskem le kacijh 80—100. — Ali zaslužita oba enak znesek priklade? Vemo tudi, da je gomilski učitelj še le od 1. junija v službi, med tem ko drugi delajo celo leto: ali je tedaj enako razdeljenje pravično? Dalje vemo, ka se n. pr. Vranski učitelj peča s podukom praktičnim v sadje- in sviloreji, ka je celo že redil sviloreljske Yama-mai, torej se z veliko skrbjo

in velikim žrtvovanjem peča z napredovalnim gospodarstvom in je podučeval deco v gimnastiki, med tem ko ni eden tega okraja nič od tega ni storil. Zasluzijo tedaj vsi enak znesek podpore?! — V Braslovčah n. pr. bi se lahko učila sadjereja in ker ima g. dekan mnogo murbinih drevov tudi kaj lahko sviloreja, ali tega si noče „šolmestrov“ prizadjeti; on je [srenjski pisar, in to mu da 200 fr., enako na Polzeli — ali je tedaj enako obdarovanje pravično?! — Pa po Schönwetterjevi logiki je vse sveto, kar se le po šolskem pašaliku sklene! — Nadjamo se, ka še ni slednja beseda izrečena z g. Schönwetterjevim nasvetom in sklepom, ampak da bo okrajni odbor modrejše razumel po pravici razsoditi in razdeliti odmerjeno učiteljsko podporo. Če se to ne bi zgodilo, pač bi lahko veselje učiteljem do posebnega prizadevanja steklo in bi se ravnali po meri mogočnih svetovalcev! — Želimo pa, da bi vsaj od modrih možev našega okraja bolj in bolj dosegla dostojnega spoznanja in vredne podpore dobra reč v povzdigo ljudske omike in prosvete! —

Pravico ljub.

Iz Dunaja 4. okt. [Izv. dop.] Ruske vojne pravice, o kterih se je vedelo mnogo praviti, so bile zadnje dni posebno avstrijsko novinarstvo v velik nemir spravile. Zdaj je prišel časopis Beustove vlade in v dveh telegramih preklicoval, da so vse one priprave izmišljene. Bodi si kakor hoče, preklicavanjem ni že mnogo zaupati. Saj so še pred pol letom v Parizu in v Berlinu preklicavali vse vojne priprave in obetali mir ter zopet mir in „najizvrstnejše diplomatske razmere“ tako dolgo, da je začelo kanonovje grmeti in se zdaj za žive in mrtve dva naroda davita.

A nekaj družega je zaznamka vredno v teh razpravljanih o ruskih pripravah. V skoraj vseh člankih si našel priznanje, da pride slovensko vprašanje na dnevni red, kader Rusija v akcijo stopi. To je imenovanja vredno, ker dosih dob niso bili Nemci pripravi priznati, da slovensko vprašanje eksistira, temuč so radi razdrobljevali ga v poljsko, vzhodno vprašanje itd.

Kakor človek tudi Francozom želi, da bi se jim „po božji naredbi“ na bolje obrnilo, kakor tudi najde celo med Nemci jih mnogo, ki imajo simpatije za nesrečni narod francoski, vendar ni lahko najti kogá, ki bi ne bil že obupal, da je še mogoče, ka Pruse zapodé ali vsaj nekoliko vspehov dosežejo. Sploh pak je skoraj prodrta nevolja, da Prusi vojujejo vandalično. Kdo bo še veroval odsihdob v nemški poklic: pravico, človečnost, napredek, kulturo nositi v druge narode? Vojska prinese res silo, ali to je že več nego sila, ako se zavoljo enega preognjenega nepremišljenca, ki nemškega vojaka poškodeuje, vsi ljudje ki so v tisti hiši, postreljajo in povesijo in vsa vas zažge. In da se tako grdo godi, pišejo nemški listi sami.

Politični razgled.

Deželni zbor česki je enoglasno sprejel zadnjič priobčeno adresu na cesarja. Nemci so bili pred glasovanjem odšli, ker se je bil zavrgel njih nasvet, naj se brez adrese voli v državni zbor. Vladni zastopnik je govoril skoraj prosé, naj bi vendar Čehi šli v državni zbor. Izmed Čehov je govoril samo graf Leo Thun. Po glasovanji je deželni maršal naznanil, da je deželni zbor za nedoločen čas odgodjen in da se bode še le tedaj zopet sklical, kader bode to cesar posebno ukazal. Ob enem oznanja „Wien. Ztg.“ cesarsko pismo, vsled kterega so neposredne volitve za Česko razpisane, in sicer se bode volilo 3. novembra v kmečkih občinah, 5. novembra v mestih, 8. novembra v velikem posestvu. Vsled tega je odgojen tudi državni zbor in sicer do 7. novembra. Tako je ministerstvo storilo vse, kar je ono mogli storiti ustavovorni stranki, ki zdaj nima družega več želiti, kakor da se deželni zbor česki popolnem razpusti in ministerstvo odstopi. Za državopravno opozicijo ministerstvo ni storilo najmanjše dobrote. S Čehi se bodo dogovori baje nadaljevali.

Francoska ima zopet novega vojnega mi-

nistra, četrtega od kar se je vojska začela. Začasna vlada je namesto demisijiranega vice-generalista Fourichona izročila Cremieux-u vodstvo vojnega ministerstva. To je vsakako znamenje, da začasna vlada ni bila enih misli. Dvomljivo pa je, ali je vlada nastopila pravo pot z demisijo Fourichona, ki je imel nalogo deželo vojaško organizirati in ki je v tej zadevi res mnogo zaslužnega storil. Po novjših pismih iz Tura so mesta Limoges, Bourges, Poitiers, Chateauroux, Rennes, Bille itd. napolnjene vojakov, ki se urijo in so bajè že precej izurjeni. Uradni list turski ima vsak dan dolge vrste novoimenovanih časniki. Iz Bordeauxa gré vlak za vlakom od marine v notranjo deželo privože vaje vojnega materijala. Iz vseh kotov se naznanja, da se organizujejo nove prostovoljne čete. Ako bode izurjena roka vse to vedela vrediti, utegne Francoska vendar še postaviti čedno armado v boj in vsi listi so v tem enih misli, da se bo de Pariz držal vsaj še 4 tedne. To se tudi kaže iz pruskih naredeb, ki na vse pretege za vojsko preskrbujejo, kar je potrebno za zimsko vojsko, kožuhe, gorko obleko itd.

Poleg tega se bolj in bolj kaže, kakor da bi se hotelo že pred naskokom Pariza skušati, da bi se sklenil mir. Jules Favre je sicer v pruskem taboru zastoj prosil novega začasnega pomirja, za to pa so angleški in ameriški zastopniki začeli dogovore o miru. Prusom ni mnogo za mir; a Angleška zdaj ves svoj vpljiv rabi ne le pri francoski vladi, ampak tudi pri grofu Bismarku in ameriškega generala Burnside, ki se je najprvo posvetoval s Jules Favrom, so potem sprejeli v pruskem taboru. Francozi so se zdaj že sprijaznili z mislijo, da bodo morali nekoliko svoje dosedanje dežele odstopiti. Ali bo to že zadostilo, da se sklene mir brez večjega prelijanja krvi in razdevanja mest in dežele, to je vprašanje; gotovo je le to, da tekó živahni dogovori. Prihodnji dnevi že morajo kaj več povedati.

V znani pravdi zarad ubojstva srbskega knjeza Mihajla je sodnija v Pešti razknjeza Aleksandra Karažorževića, kakor njegova soobtoženca Stan-koviča in Trifkoviča zarad pomanjkljivih dokazov spoznala za nekrive. Oglasila se je pritožba.

Razne stvari.

* (Nov časnik.) Iz Ljubljane se piše „Tagespošti“, da namerava narodna stranka v Ljubljani izdajati nov nemšk list z novim imenom in vredništvom. Kolikor mi vemo o tej stvari, je pač morda kak po-

samezen narodnjak izrekal, da bi bilo dobro, ko bi se kaj enacega storilo: gotovega sklepa pa v tem oziru ljubljanski gospodje niso še storili. Tagespoštini dopisnik je kakor navadno podučen iz najboljšega vira: v kavarni je od strani ušesa nastavljal in na pol ujete, na pol nerazumljene pogovore posameznih oseb v nemškem listu raztrosil kot dejanje ali sklepe.

—k. (Kako Schönwetter národno ravnopravnost tolmači). Izustil se je ta prototip nemškutarskih birokratov: „Ker jaz slovenske vloge brez ovire sprejemam, morajo tudi stranke moje nemške odpise brez ovire sprejemati. To je enakopravno“. Schönwetter kot privatna oseba, sme res pisati nemški ali slovenski, ali magari kineški, kakor se mu poljubi: če pa kot okrajni glavar čisto slovenskega okraja tako čudno misli, samo glavno reč prezira, da je od ljudstva plačan uradnik, javna oseba, ki mora paziti, da se povsod postava spoštuje, ne pa da bi jo sam z nogami teptal; naj gre v pokoj in nikdo od njega ne bo tirjal slovenskega dopisa.

* (Pri deželni sodniji v Ljubljani) je razpisana služba svétiškega tajnika z letno plačo 1000. fl. Tirja se v razpisu popolno znanje „kranjskega (slovenskega)“ jezika in sicer v besedi in pismu. Pri oddajanju se seveda ne bo gledalo na to, ali bode prosilec tej „tirjatvi“ mogel ustrezati ali ne.

* (Slovstvo.) Životopis in politični nazori slavnega českega rodoljuba in pisatelja Havlička je bil „Slov. Nar.“ v svojem „listku“ priobčil že leta 1869. Listek popravljen in zboljšán je zdaj prišel pod naslovom „K. Havliček Borovský“ v posebni 39 strani obsegajoči brošuri velike četvorke na svetlo. Cena čedni brošuri je 20 kr.; kdor vzame 10 iztisov dobi enajstega povrh. Brošura se dobiva v Ljubljani pri g. Klerru, v Mariboru pri g. knjigotržcu Leyrerju in pri vredništvu „Slov. Naroda“, kamor naj se blagovoljno pošiljajo večja naročila.

* (Narealni gimnaziji v Ptuj) je razpisana služba profesorja za naravoslovje kot glavni in za matematiko in fiziko kot pristranski predmet. Letna plača 800 fl. s petletnimi dokladami po 200 fl. Tirja se tudi „jezikovo znanje“. Kterega ali katerih jezikov, tega deželni odbor štirski ni povedal.

* (Uradno). Znani naš rojak Ivan Macun, dozda kr. profesor v Zagrebu, je imenovan za c. k. pro-

fesorja na I. državni gimnaziji v Gradcu, kamor tudi pride prof. Krop iz Maribora in prof. Jurij Lukas iz Celja. — Dosedanji provizorični učitelj g. Martin Valenčak (Slovenec) je imenovan za pravega učitelja na c. k. viši realki v Gorici.

Častitim prebivalcem
mariborskim in drugih mest, posebno pa kupčevalcem in obrtnikom s tem uljudno pod garancijo in diskrecijo priporočamo, da jim bomo oskrbovali njih dotične

inserate
v vse domače in tuje časnike.

Načelo: Pošteno in po ceni postreči!

Haasenstein & Vogler
na Dunaji, Neuer Markt 11.

Hamburg, Neuer Wall 50. Leipzig, Markt 17, Königshaus. Frankfurt a.M., Grosse Galusstrasse 1. Berlin, Leipzigerstrasse 46. Breslau, Ring 51. Basel, Steinenberg 29. Zürich, Marktgasse 11. St. Gallen, Obere Grabenstrasse 12. Genf, Place au Molard 2. Stuttgart, Kronprinzenstrasse 1 B. Köln a.R., Lobstrasse 32.

Zahvala in priporočilo.

Slavnemu občinstvu izrekam očitno hvalo za zaupanje, katero sem užival od leta 1866, in priporočam ob enem veliko lepo in vedno frišno zalogo oblačilnega blaga po čudovito nizki ceni.

Janez Vičič,

trgovec na velikem trgu nasproti štirne v Ljubljani. (7)

Prav lepi novi orehi, tenkih lupin, na zraku, ne na peči posušeni, dobro suhe kolikor mogoče nedimnate **slive**, in velike suhe **tepke** po najbolji ceni zmerom kupujejo

Roman Pachner in sinovi
v Mariboru. (2)

Epileptični krč (božjast)

pismeno zdravi specialni zdravnik za božjast doktor **O. Killisch v Berlinu**,
zdaj: Louisenstrasse 45. — Ozdravil jih je že nad sto. (36)

Papirji, obiskalnice, pečati in druge pisne priprave,

najbolje blago po sledeči preniški ceni.

Geslo kupčije: Tudi za malo denarja se lahko kupi dobro blago.

Francoski papir za pisma
v katero se zastoj vtisne vsako ime, črke in krone.

100 listov osmike, fini, beli	gld. — kr. 45
100 " angl. rebrastega ali liniranega	" — " 65
100 listov rebrastega v vseh barvah	" — " 75
100 listov četvorke, fini, beli	" — " 85
100 " angl. rebrastega in liniranega	" — " 1
100 listov, zavitkov, osmerke, beli	" — " 50
100 listov, zavitkov, osmerke, rebr. močan papir	" — " 50
100 listov, zavitkov, pisanih rebrastih	" — " 55
100 listov, zavitkov, znotraj ostekljenih	" — " 60
100 listov, zavitkov, za četvorko, rebr. močan papir	" — " 65

Dve lepi črki s krono v običnem barvotisku veljati na 100 listih 30 kr., za 100 zavitkov 30 kr.

100 obiskalnic
na dvojno lakiranem papirju, najfineji kamotisk, najnovejše pismenke, 1 gl., ravno take, fineje, s črnim tiskom 50 kr.

Jeklena peresa

Regulator-peresa za vsako roko in papir, 12 peres	kr. 24
12 angležkih, najboljših 12 vrst	" 10
12 ducentov (1 karton) omenjenih vrst	" 80
12 " Aluminium-peres, proti rji zavarovani	" 80
1 ducent kavčukastih peres, po svoje izvrstnih	" 10
1 ducent svinčnikov, dobrih, kr. 10, 15, 25, 35, 45.	" 10
1 ducent peresnih ročajev, kr. 10, 15, 25 30.	" 10

Jako spretni so novi mašinski svinčniki: ni jih treba ostriti, tudi se ne lomijo, 1 svinčnik v les vdelan 10 kr., v kost 15 kr., 1 svinč. s peresnim ročajem in nožem 90 kr., 1 kapsula s tekočino za 3 mesece 10 kr., 1 kos union-radir-gumi za svinjec in tinto 5 kr.

Najlepše izrezani pečati s krasno pisavo. 1. pečat z 2 črkama s finim držalom 50 kr., krona velja 30 kr., cela imena po ceni.

Preše za visoko iztisnjeni tisk z imenom lepo delane f. 2.80, 3.50.
Stampilije s kositarjevo škatljo, mastjo in ščetom 4 f. 50.

Najnovejše stampilije samooma-kalnice napravijo 1000 iztisov, ako se mašina samo enkrat namoči, najprikladnejše za

pisarne in urade, 1 šk. z najfinijem izrezom 6 f. 50.

Nepokončljive elastične tablice za računanje po 5, 10, 15, 20 kr.

Najlepše karte za godin gratulacije, krasno izdelane po 5, 10, 15 kr., posebno lepe z vedno dišečo blazinico po 20, 30, 40, 50 kr.

Pisne mape
majhne, osmerne brez oprave s zaporico f. 1.20, 1.50, 1.80. Take z vso opravo po f. 2., 2.50. Zunan in znotraj umetno izdelane po f. 3.50, 4, 4.50. V veliki četvorki brez oprave po f. 1.80, 2.50, z vso pisno opravo po f. 3, 3.50, 4. Umetno izdelane po f. 4.50, 5, 5.50.

Pečatne marke za pisma, ktere so zaradi svoje priročnosti, cene in varnega zapiranja boljše, nego oblati in vosek, najlepše delo z vsakojako firmo, grbom, imenom, monogramom, 500 mark po gld. 1.20, 1000 mark gld. 1.80.

Papeterije.
Lepo oskrbljen zavoj, napolnjen z raznimi krasnimi papirji po 25, 35, 50, 60, 80 k., gld. 1.

Praktično dober kup darilo je nova pisna garnitura iz vlitiga bronza, sestavljena iz 10 kosov: 1 tintnik, 1 peresni ročnik, 1 peza, 2 pisna svečnika, 1 termometer,

1 ročen svinčnik, 1 škatlica za netilo, 1 obrisalo, 1 obešalo za kinč ali uro. Vse prav krasno izdelano in velja samo 3 gld.

Najbolje črtavno orodje.
1 škatlica 80 kr., gld. 1, 1.20, 1.50; 1 škatlica popolna gld. 1.80, 2.50, 3. 1 črtavnik 30 kr., 1 cirkelj, majhen, 30 kr., velik 40 kr. Globusi po 50, 80 hr., gl. 1, 1.50, 2, 3. Škatlice s tušom, napolnjene z najlepšimi medenimi barvami po kr. 30, 50, 80, gld. 1, 1.50, 2.

Listnice
lepe po kr. 10, 15, 20, v usnji kr. 25, 35, 50.

Najfineji pečatni vosek z vonjavo, rudeč po kr. 8, 10, izvrstni v raznih barvah po 10 kr.

Novo iznajden tintni prah, kteremu je treba samo vode primestati, da se dobi najboljša leskeča tinta; škatljica po 20 kr.

Izgledi za navadne in kaligrafične vaje v pisanji dobri za učitelje in učence. 1 sešit male oblike z 12 pis. kartami velja 10 kr., 1 sešit velike oblike s 30 krasnimi pisavami 65 kr. — Izgledi hitro naučiti se risanja, najnovejša metoda, za začetnike in diletante v različni izbirk 1 sešit 10, 15, 25 kr.

Dobiva se tako dobro blago edino na Dunaj pri **A. Friedman-u, Praterstrasse Nr. 26.**